

DOVOLENÁ V „NEVER NEVER“

MUDr. Jožka Lovell

Sydney, Austrálie

Med. Pro Praxi 2007; 4: 182–184

KOBAR („červená země“ v řeči domorodců): důlní městečko, 723 km SZ od Sydney v suché polopouštní oblasti, 2 500 obyvatel. Koncem XIX. stol. zde byla objevena velká ložiska mědi a též zlata a stříbra. Po dokončení 140 km dlouhého vodního potrubí byla suchá oblast změněna v trvalou zelenou oázu. Mimo hutnictví je důležitá produkce vlny. Oblast je bohatá na původní faunu a flóru. Kobar má široké, stromy lemované ulice, hutnické a zemědělské muzeum, katolický chrám St. Laurence O'Toole, moderní školu a novou nemocnici. Kobar je křižovatkou silnic do SA, QLD, centrální Austrálie a Severního teritoria (Encyclopedia of Australia).

NEVER NEVER: (aus. angličtina): málo obydlená, daleká polopouštní oblast, kam se nikdo nehrne – daleký zapadákov.

SHIRE: venkovská oblast s volitelnou vlastní samosprávou, v čele s prezidentem *shire*. V Austrálii se jedná o rozsáhlé regiony odpovídající velikosti našemu velkému kraji. Bývají tam farmy o rozloze našeho okresu a někdy i větší.

DINKUM: (čistě australský výraz): pravý, nefalšovaný.

NULLARBOR PLAIN (*nullus arbor – žádný strom*): neobydlená poušť na jihu Austrálie. Vápencová plošina, naprostá rovina, 650 × 400 km. Na jihu je „**GREAT AUSTRALIAN BIGHT**“ = Velká australská vápencová zátoka, 800 km dlouhá. Nepřístupná část australského pobřeží. Tvoří ji stovky kilometrů dlouhý kolmý vápencový útes. Připomíná zmnohonásobené doverské bílé útesy. GAB je po většinu roku porodnicí a mateřskou školou nesčetných velryb.

BARBECUE: maso opékané na rožni, venku v táborovém prostředí.

HOMESTEAD: budovy a vybavení velké australské ovčářské farmy.

V prosinci r. 1974 vstoupila do historie kobarské nemocnice hlavní sestra – *matron*. Z ne zcela jasných důvodů zakázala přístup jedinému lékaři pracujícímu v této oblasti. Prý jej natchytila kouřit na porodním sále. To byla ovšem záminka. Každý věděl, že jde o starý mocenský boj mezi lékařem a sestřičkami spojen s tradicí anglických *sufražetek*, Florence Nightingale atd. (Zdejší nemocniční sestry mají větší moc než třeba jejich kolegyně u nás a dovedou ji náležitě využít.) Z nemocnice vyhozený Dr. Davis se tomu všemu smál. Špitální práce, kterou dělal *honorary* = zcela zdarma, mu nijak nechyběla.

Nyní měl mnohem více času na privátní praxi. Věděl, že je nenahraditelný. Nejbližší lékař byl 200 km daleko. Jiná situace byla mezi horníky. Většina z nich si zachovala zdravý rozum. Nevěřili prohlášení *matron* a mocných sjednocených sesterských odborů, že sestry nemocnici zvládnou bez doktora, že mají pravidelné spojení leteckou ambulancí se Sydney atd. Stávkovali, poslali delegaci s varováním na ministerstvo zdravotnictví. Oportunistická soc. dem. vláda a opatrná lékařská organizace, neschopná konkurovat jednotným sesterským odborům, měla z toho těžkou hlavu. K přímému logickému řešení, tj. vyměnit *matron* a pozvat Davise s omluvou zpět do nemocnice, neměli odvahu. Nepoštvou si přece mocné levičácké sesterské odbory. Dobrovolně žádný lékař do Kobaru nechtěl, polopouštní daleká oblast a rozeštvaný špitál nikoho nelákal. Navíc byla pro australská média okurková sezóna, a tak tato situace byla vítaná. Zapomenuté mírové městečko v dalekém polopouštním *outbacku* bylo přepadené hordou reportérů. Měli o čem psát a bavit celou zemi. V Kobaru se nikdy nic nedělo, a tak obyvatelé situaci *matron versus doctor* též uvítali. Byla to pro ně náramná vzrušující zábava. Chovali se jako vášniví, rozeštvaní fotbaloví fandové: klub doktora proti klubu sestřiček. Napětí se ale rychle zhoršovalo, mnozí z dosud vždy přátelských sousedů spolu přestali mluvit. Rozbýjela se okna, smetí a mrtvé krysy se sypaly „nepřátelské“ straně na zahradu. V místní hospodě docházelo k nepříjemným a nezvyklým rvačkám. Začínala skoro lokální občanská válka. Ze Sydney museli poslat policejní posilu. Vládní byrokrati přišli s tradičním řešením. Vytvořili výbor a ten vytvořil podvýbor, který měl zkoumat a zlepšit vztahy mezi personálem všech malých státních nemocnic. Nakonec rozhodli, že každý ze čtyř velkých sydneyjských univerzitních špitálů postupně pošle do kobarské nemocnice lékaře na dobu několika měsíců.

V jedné z těchto nemocnic jsem pracoval jako jeden z mnoha mladších lékařů. Má pozice byla ale poněkud odlišná. Oficiální zdravotničtí překladatelé byli vzácní, a tak využívali mých překladatelských služeb, speciálně se slovanskými a italskými pacienty. Říkali, pokud se támhletem *doc* s tím tvrdým, hrbolatým *holandským* akcentem s pacientem nedomluví, tak se s ním nedomluví asi nikdo. Dost si mě proto vážili. Jednou jsem ale zklamal. Sestřička nemohla pochopit, že mám těžkosti s holandským

námořníkem, který mluvil pouze jakýmsi holandským nářečím. Když jsem jí řekl, že jsem Čech a ne Holanďan s úsměvem prohlásila: „*Tito, statečný člověk, statečný národ.*“

Počátkem ledna mě zavolal ředitel. Nechápal jsem proč. V čekárně šéfa naší velké nemocnice sedělo již několik lidí. Normálně veledůležitá, dominantní sekretářka shodila ze sebe všechnu oficiálnost a s nezvyklým přátelským úsměvem se mi omlouvala, že mě pan ředitel nenechá dlouho čekat. Hrklo ve mě. V této zemi rezervovaných lidí se na vás takto smějí převážně jen v TV inzerátech a když vás chtějí ošidit, třeba při prodeji auta nebo nemovitosti. Když mi pak nabídla šálek kávy a uvedla mě k šéfovi, ignorujíc ostatní čekatele, začal jsem mít vážné obavy o svůj osud. Jakou boudu na mě šijí?

Dozvěděl jsem se to velice brzy. Ředitel měl v ruce mou personální složku a po přátelském uvítání prohlásil: „*Džou* (Austrálie je rovnostářská země, chybí rakouská tradice. Na tituly si zde nepotrpí. Lékaři a zdravotníci vůbec se běžně oslovují křestními jmény. Proto Joe, výslovnost „džou“). *Nevěděl jsem, že s námi pracuje tak zkušený kolega. Odpovídá jsi v tropech dlouho sám za nemocnici. Všichni tě chválí. Mimo WHO máš vládní uznání za pomoc při likvidaci epidemie cholery, černých neštovic.*“

Ta chvála mi začala jít na nervy, a tak jsem jej přerušil. „*Majk* (= Mike – Michale), *děkuji za uznání, ale řekni přímo, co ode mě chceš.*“ Ředitel odpověděl: „*Máme poslat doktora do Kobaru. Mezi zkušenými lékaři jsi zde jediný bezdětný, a tak myslím na Tebe.*“ Nemám rád, když se mě snaží někdo opít rohlíkem, a tak jsem jej rychle přerušil. „*Mike, vím, že z vašich lidí tam nikdo nechce jít nejen proto, že je to rozeštvaný zapadákov, ale hlavně, že nyní uprostřed léta je tam hrozná horko a kdo může, tak z Kobaru utíká k moři.*“ Ředitel odhodil mou složku a zeptal se přímo: „*Bereš nebo nebereš? Jsem ochoten Ti dát prémie za obtížnou práci.*“ „*Beru, ale pouze za těchto podmínek: (1) poletíme tam s návrátnými letenkami, (2) manželka poletí se mnou, dostane speciální placenou dovolenou, (3) nebudeme ubytováni ve špitále, ale v městečku v klimatizovaném motelu, (4) musím mít vůči rebelující matron určitou autoritu, a tak chci mít z ministerstva dobrou referenci, (5) zaručíte mi trvalé, bezproblémové spojení leteckou ambulancí se Sydney.*“

Šéf s uspokojením souhlasil. Vybavili nás nezvykle rychle a již druhý den jsme si to mířili do

dalekého západu NSW. V kapse jsem měl mimo zpáteční letenky reference, za které by se nemusel stydět nositel Nobelovy ceny. Všichni byli rádi, že mě mají z krku.

Let dvoumotorovým Fokkerem trval téměř tři hodiny. Hodinu přes zelený pobřežní pás, pak začínala rozsáhlá savana a obrovská oblast červené polopouště, přefatá vyschlými údolími řek lemovanými eukalypty. V dáli, před přistáním, se zableskla solná pánev vyschlého jezera. Tam kdesi již začínala pravá rudá poušť s písečnými dunami. Něco podobného jsme mnohokrát zažili ve východní Africe, krajina nám připadala známá.

Nezapomenutelná kobarská anabáze začala ihned po příletu na prašné kobarské letiště. Spolucestující odjeli autobusem. Zůstali jsme osamoceni s několika jednomotorovými letadly místních farmářů a dvoumotorovou ambulancí De Havilland. Nedaleko čekal *landrover* se starším, hubeným řidičem. Doufali jsme, že jde o pana Symonse, hospodářského ředitele nemocnice, který nás měl očekávat. Představili jsme se. Řidič se na nás s úsměvem díval, ale do řeči se neměl. Jen kýval hlavou, a pak začal něco nesrozumitelně s velkými obtížemi koktat „Ča, ča, ča, jaja, jojo...“, a otevřel dveře vozu.

Nasedli jsme. Šlo skutečně o Symonse. Za pět minut jsme byli před nemocnicí, která nás mile překvapila. Nová rozsáhlá budova, moderně vybavená s více než padesáti lůžky. Bylo znát, že byla postavena za vydatné pomoci místních důlních společností. Ve vstupní hale nás přivítala recepční – byla *pregnant* (těhotná). Pak jsme se pozdravili s uklízečkou – též *pregnant*. První sestřička *pregnant*. Druhá též podezřele v jiném stavu. Začínali jsme mít pocit, že vše, co jen trochu může být, je zde *pregnant*. Když se objevila *matron*, docela pohledná osmadvacetiletá dívka, která v jiném stavu nebyla, podívali jsme se s Oluškou na sebe. Oba jsme mysleli to samé: něco zde nehraje. *Matron* mi předala vícestránkový spis „Práva a povinnosti lékaře, pracujícího v kobarské nemocnici.“ Tyto regule zřejmě sepsala sama. Jen jedna z mnoha zajímavostí: ze dvou vchodů jsem směl používat jen jeden, druhý byl jen pro sestřičky atd. Pak nás uváděla do naší nemocniční ubikace. Námitku, že dle smlouvy máme mít zajištěné ubytování v místním motelu, ignorovala slovy: „*Pojďte, uvidíte, že se vám tam bude líbit*“. Šlo o menší místnost s pěkným výhledem, ale jen s jedním úzkým lůžkem. Na otázku, kde bude Oluška, odpověděla: „*Budte bez obav, vaše paní má stejně hezkou místnost o poschodí nad vámi*“. To jsem již tolerovat nedokázal. Ukázal jsem jí kopii smlouvy se zpátečními letenkami. Vzali jsme kufry a rozloučil jsem se s ní slovy: „*Letíme obratem zpět. Doufám, že vám sem pošlou psychiatra*“. Ve dveřích se s námi loučil „Ča,

ča...“ koktající hospodářský správce s úsměvem, naznačujícím pochopení.

Zpáteční letenky a asi též zmínka o psychiatrovi ji chytla u srdce a zastavila nás slovy: „*Počkejte, přece se nějak domluvíme*“. Nakonec jsme se stěhovali do blízkého moderního motelu.

Kobar připomínal holywoodské kovbojské western. Široké, prašné ulice, málo aut, ale zato hojně mužů s širáky na pěkných koních, často s lasem u sedla. Byli to zemědělci – honáci z okolních farem. Středu městečka dominovala velká hospoda s pěkným jménem Hotel U opilého velblouda. Měla dva vchody: jeden pro normální zákazníky a druhý, podstatně větší, pro jezdce na koních. Ti vypili sklenici sedic na vraníku, pro kterého často objednali další schooner (1/2l piva): „One for me, one for Jack“. Hospoda měla další atrakci: dlouhý barový pult, o kterém hrdě tvrdili, že je nejen nejdelší v Austrálii, ale prý je největší na celé jižní polokouli. Na zdi proti pultu byl nasprejovaný černý nápis I like Doc Davis. Kdosi jej červeně přeškrtl a připsal vysvětlení Davis is bloody pig! Důkaz o probíhající „občanské válce“. Nedaleko bylo nové moderně vybavené gymnázium a velká rozsáhlá veřejná knihovna. Mnohojazyčná knihovna svědčila o pestrém etnickém původu horníků, kteří tvořili většinu místních obyvatel. Nalezl jsem tam i české vydání Haškova Švejka. Na periferii městečka nás překvapily celé ulice opuštěných, zpusťlých domů. Tento Ghost town svědčil o velké prosperitě za první a druhé světové války. Tehdy se Kobar rychle rozrostl na 15tisícové město. Po válce poptávka a cena mědi značně klesly, většina hlubinných dolů se zavřela, mnoho horníků odešlo. Ghost town byl rájem dětí. Stále tam nalézaly něco zajímavého. Ideální místo pro hraní na vojáky apod. Kobar byl město mladých. Nikde jinde jsem neviděl tolik zdravých, čilých dětí.

Práce v nemocnici nebyla obtížná. S výjimkou několika zlomenin, alkoholických jater a VD, to byly vesměs drobné úrazy z dolů. S horníky jsem si vždy rozuměl, a to již od dávného praktikování v Mostě a Chomutově. Jsou to vesměs stateční, *fair people*. Kromě dvou Čechů jsem tam poznal řadu Jugoslávců, Rusů, Němců a Italů. Ocenili, že mohou mluvit svým jazykem. Nejvíce času jsem strávil v mateřské poradně. Což jistě souvisí s naším prvním dojmem z kobarské nemocnice. Vzpomínám si, že jednou přišla do poradny devatenáctiletá maminka, která měla v závěsu tři děcka a čtvrté na cestě. Měl jsem pocit, že se stydí. Snažil jsem se ji potěšit poukázáním na její hezké, zdravé děti. Velký úspěch jsem s tím neměl. Nakonec mi zachmuřená maminka situaci vysvětlila dosti originálně: „*Je zde trvalá nuda, denně vysedávat v hospodě vás přestane bavit, na TV je jen jeden kanál a i ten funguje nespolehlivě. Tak řekněte sám, doc, co jiného zde můžete podnikat?*“

Po delší době jsem si zopakoval *císařský řez*. Sectio Caesarea je poměrně snadná, elegantní a hlavně optimistická operace, když se vám z bříška vykulí kvičící klouček/dívěnka. Máte dojem, že nevědí, co je čeká, že se jim do tohoto světa příliš nechce. Jinak jsem porody přenechal sestřičkám. Byly rády, že se jim do ničeho nepletu. Kupodivu, s výjimkou prvního dne, jsem neměl s *matron*, ani s nikým jiným, sebemenší nepříjemnost. Naopak, chovali se ke mně přátelsky a brzo dávali najevo, že bych tam mohl zůstat trvale. S dr. Davisem jsem se nikdy nešel setkat. Denně ale nemocnici navštěvoval jeho přítel, reverend anglikánské církve. Tvrdili o něm, že ve špitále vyzvídá a pak že Davise o všem informuje. Prostě, že je jeho špiónem v „občanské válce“.

Oluška se již druhý den setkala s Doris Symonsovou, ženou koktajícího správce nemocnice, Toma Symonse. Měly společné zájmy: malování, pletení a zahradničení. Asi po týdnu nás Doris pozvala na večeři. Ukazovala nám pěkný dům s hezkou zahradou a pochlubila se několika svými obrázky. Tom přišel o něco později. Pozdravil jsem jej. Překvapil nás zcela plynou angličtinou. Po koktání ani stopy. „*Divíte se, že mluvím normálně. Koktám jen, když jsem ve službě, ve špitále. Jistě chápete proč. Víte, jaká je situace mezi matron, sestrami a dr. Davisem a jaká je situace ve městě. Snažím se být neutrální, což je velice těžké. Třikrát jsem podal rezignaci a třikrát mi ji zamítl. Nemají prý za mne náhradu. Samozřejmě, nikomu se sem nechce. Musel jsem situaci vyřešit po svém. Prostě, když přijdu do práce, padne na mně stres a z toho stresu koktám. To znamená, že se s nikým nebavím. Vše vyřizuji písemně. Mluvím s vámi upřímně, věřím, že tuto informaci nezneužijete*.“ Od této společné večeře jsme se se Symonsovými sblížili. Naše přátelství přetrvalo desetiletí.

Leteckou ambulanci jsem použil dvakrát. Poprvé se jednalo o vážný úraz oka. Podruhé se jednalo o případ „old box“ (stará krabice):

Ambulance přivezla ženu v hlubokém spánku – bezvědomí společně se sbírkou prázdných a poloprázdných lahviček po nitrazepamu, diazepamu a barbitonu. Našli je v posteli a kolem postele pacientky. Doprovázeli ji manžel. Kulhal a zaváňel alkoholem. Rozhovor – „*Jak dlouho vaše paní spí?*“ Odpověděl: „*Počkejte, dnes je pondělí, moje stará – použil výrazu „old box“ – naposledy na mne štekala v sobotu ráno, pak zalehla a k poledni usnula*.“ „*To znamená, že se po dva dny neprobudila ze spánku?*“, zeptal jsem se manžela. „*Ano, přesně tak*.“ „*Kde žijete, někde daleko v poušti?*“ „*Kdepak, jen jednu míli od špitálu*“, odpověděl mi. „*Proč jste ji nepřivezl dříve?*“, ptal jsem se dál. „*Proč bych to dělal? Moje stará („old box“) přece pěkně spala. Takový klid a mír v baráku jsme neměli hezky dlouho. Nakonec jsem ji přivezl na nátlak její kamarádky,*

kteřá ji přišla navštívit a sprostě mi vynadala. Však to znáte, s ženskými to je těžké, *bigamy is one wife too many, monogamy is the same*.“ a pokračoval přiolepe filozofovat na téma z Oscara Wilda. To jsme již avizovali leteckou ambulancí a za necelou hodinu letěla s kyslíkem a kapačkou do Sydney. Měl jsem obavy hlavně z barbiturátu a pak jsme přesně nevěděli, co všechno požíla. Probírala se již v letadle a za týden byla zpět. Tehdy jsem již znal celé rodinné pozadí. Manžel byl jediný ze skupiny pěti horníků, kdo přežil výbuch v hlubinné šachtě. Vyprostili jej v bezvědomí a s rozdrčenou nohou. Dostal velkou finanční kompenzaci. Snad dva miliony. Prý hlavně proto, aby proti dolu nesvědčil. Díky tomuto nečekanému bohatství se z muže stal postupně alkoholik a z ženy drogový adikt. Paní pravidelně několikrát do roka letěla do Brisbane, Sydney a Melbourne. Všude navštívila několik doktorů a z každého vymámila několik receptů (nespavost, anxiety, deprese...). Navíc ji policie podezřívala, že si tam též obstarává heroin. Hádky a rvačky byly prý u nich na denním pořádku. Klasický případ, jak nečekané bohatství může zničit spořádanou rodinu.

Ke konci našeho pobytu v Kobaru mě navštívil starší sympatický farmář. Byl to pan Banning, prezident kobarského *shire*, což byla vlivná a vážená funkce. Pan Banning mi nabídl trvalou pozici v nemocnici s právem soukromé praxe a s vilkou za symbolický poplatek jednoho dolaru ročně. Navíc mi správa *shire* zaručovala docela slušný minimální plat. To znamená, že by mi doplatili, pokud bych si vydělal méně než zaručený plat. Bylo mi to skoro líto odmítnout. Možná, že bych nabídku přijal, kdybych byl sám. V Sydney se nám ale líbilo a Oluška nechtěla přijít o své místo knihovnice. V Kobaru by se nudila. Navíc jsem si byl vědom, že zdejší situace závisí převážně na měnící se světové ceně mědi a vlny – viz *ghost town*. Též jsem věděl, že místní populace se dělí na dvě skupiny: konzervativní farmáře, kteří se zde usadili podstatně dříve než byl otevřen první důl a na hornickou komunitu. Mezi oběma skupinami bylo určité politické napětí. Dr. Davis byl pokládán za většího přítele horníků než farmářů. Měl jsem pocit, že mají o mne zájem jako protiváhu k Davisovi. Odmítnutí přijal pan Banning přátelsky. „*Máte ještě čas přemýšlet o naší nabídce. V každém případě, ať již se rozhodnete jakkoli, musíte mi slíbit, že nás navštívíte na naší farmě v „bushu“. Asi jste ještě neviděli přes sto let starou „dinkum“, australskou farmu s pěti tisíci ovci. Máte-li rád koně, budete se moci projet.*

Naše koně, mám jich padesát, pravidelně vyhrávají jezdecké závody. Určitě přijedte. Symonsovi vás k nám dovezou.“

Pana Banninga jsme navštívili v neděli před odletem do Sydney. Poprvé, po třech měsících, jsme byli mimo Kobar. Vyjeli jsme brzy ráno, kdy bylo stále příjemně. Později vládne unavující vedro. Farma byla vzdálena padesát km na okraji eukalyptového lesa – pralesa (*bushe*), který městečko obklopoval ze všech stran. Jeli jsme opatrně. Hrozilo nebezpečí srážky s velkými klokany, kterých zde bylo, společně s australskými černými pštrosy emu, požehnaně. Mnoho, většinou mě neznámých, papoušků a ještětěk, včetně metrové *goanny*. Tom řídil landrover a Doris společně s námi pozorovala okolí. Několikrát prohlásila: „*Podívejte se na ten krásný kopec (hill)!*“ Bylo zajímavé, že my jsme viděli jen rovinu, žádné kopce. Tom mi později záhadu s neexistujícími kopcečky vysvětlil: „*Doris celé dětství a mládí prožila v „Nullarbor Plain“, což je největší a nejrovinatější rovina na světě. Stovky km na všechny strany naprostá rovina bez jediného stromu. Jde o kamenitou, vápencovou poušť s řadou propastí a s nejrozsáhlejším podzemním jeskynním komplexem na světě. Proto obdivuje vše zelené a v každé, i nepatrné terénní vlně, vidí hezký kopec. Nakonec vše je relativní. Napříč Nullarbor vede trasa transkontinentálního rychlíku Sydney–Perth (3500 km). Její otec tam spravoval uprostřed pouště železniční stanici, na které sice téměř nikdy nikdo nenastupoval, ale byly tam artézské studny, ze kterých rychlík čerpal vodu. Mimo to zodpovídal za bezpečnost, za policejní rádio a byl rangerem přírodního parku Nullarbor. Zabraňoval vykrádání cenných paleontologických artefaktů, na které byly jeskyně bohaté. Též sledoval, aby v jeho úseku „Great Australian Bight“ nikdo nelovil chráněné velryby. Doris nepoznala do maturity normální školu. Vystudovala korespondenčními kurzy a pak hlavně pomocí australské speciality, radiové školy (*wireless education*).“*

Na farmě nás čekalo právě australské „*barbecue*“, prohlédli jsme si rozsáhlý „*homestead*“, včetně velké haly stíhačů ovcí, elektráren, zásobnic vody. Pan Banning nám předvedl bezvadně vycvičené ovčácké psy, bez kterých není možno zvládnout velké množství ovcí. Obdivovali jsme též závodní koně.

Týden poté jsme opouštěli Kobar. Na letišti jsem se setkal s mým nástupcem, mladým Angličanem, který přišel do Sydney nedávno, po delším pobytu v Saudské Arábii. Pracoval tam jako

„létající doktor“. Měl leteckou licenci a létání miloval. V Kobaru byl známý aeroklub. Na letišti se seznámil s několika majiteli malých letadel a ihned se domlouval, jak si s nimi zalétá. Dostal se do Kobaru obdobným způsobem jako já před třemi měsíci. Ředitel jej chválil za jeho obtížnou práci v S.A. Bavili se o poušti a létání. Nakonec jej překvapil prohlášením: „*Miluješ létání a poušť, tak můžeš jít na čas do Kobaru. Obojího je tam dostatek.*“ Těsně před odletem jsem zaslechl matron, jak se ptá Angličana, kde jej o víkendu, bude-li třeba, mají hledat. „*Zavolejte na letiště, budu nejspíše někde nad Kobarem. Rádiem mě stáhnou dolů. Bude-li to možné, přistanu v nemocnici. Vše záleží na terénu a větru*“, odpověděl s úsměvem.

Brzo po návratu mě volali na ministerstvo. Překvapili mne dopisem prezidenta kobarského *shire*. Pan Banning chválil mou práci a i to, jak jsem zvládl tamější napjatou situaci. Litoval, že jsem nezůstal. Ptali se mne, co si o tom všem myslím. Viděl jsem jediné řešení: přeložit matron. Skutečně, za nějaký čas ji v tichosti přeložili a dr. Davis se vrátil zpět. Snad je tam dosud.

Kobar, díky velké poptávce po mědi (Čína, Indie), od konce osmdesátých let prosperuje. Ve zcela jiné situaci jsou tamější farmáři. Mnohaleté nezvykle trvalé období sucha řadu farem zruinovalo. Mnoho farmářů muselo oblast, měnící se v poušť, opustit. V r. 1977 řádl kolem městečka obrovský lesní požár spojený s vichřicí. Několik farem bylo poničeno. Snad nejhůře dopadl *homestead* pana Banninga. Zcela vyhořel, přišel prakticky o vše. Nakonec dožil v Melbourne u svého syna.

Se Symonsovými jsme si dopisovali dvacet let. Tom získal pěkné místo ve svém rodném Perthu (Západní Austrálie). Stále jsme si slibovali, že se navštívíme. Nějak nám to ale nevycházelo. Nakonec slíbil, že nás navštíví ihned, jakmile se dostane do výslužby. Stalo se tak v r. 1994. Tehdy jsme dostali dva dopisy. V prvním psal, že se již připravují na cestu. Brzo poté přišel z Perthu druhý dopis. Oznamoval, že měli těžkou autohavárii. Tom na místě zahynul a Doris přežila s těžkou pórázovou demencí.

– well, all things pass –

MUDr. Jožka Lovell
Sydney, Austrálie
e-mail: jozefau@aol.com